SỐ 941 — NĂM THỨ MƯỜI — MỖI SỐ 4 XU — 丙子年 六月十五日 — NGÀY THỨ BẢY 1 AOUT 1936

GIÁ BÁN

ĐÔNG-PHÁP	NGOẠI-QUỐC
Một năm 5$00	8$00
Sáu tháng 2.50	4.50
Ba tháng 1.50	2.50

Mua báo phải trả tiền trước. Thư và mandat gửi cho M. TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN. — Ai đăng quảng-cáo, việc riêng xin thương lượng trước.

TIẾNG-DÂN

La Voix du Peuple 民聲

Chủ-nhiệm kiêm Chủ-bút HUỲNH-THÚC-KHÁNG
Quản-lý TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN

Mỗi tuần xuất-bản bá kỳ : thứ BA, thứ NĂM và thứ BẢY

BÁO-QUÁN
[illegible] đường Gia-Long, Huế
Giây-thép nói : [illegible]
Giây thép : TIENGDAN HUE

Làm ơn cho trọn.

DEPOT LEGAL [illegible]

CÂM-TƯỜNG ĐỐI VỚI CHÍNH-TRỊ-PHẠM ĐƯỢC THA TRONG NHỊP NẦY

Gần đây, nội-các binh-dân Pháp, có chương-trình ân-xá chánh-trị-phạm. Ở Đông-dương cũng như các xứ thuộc-địa khác, chánh-phủ đã thi-hành cái chánh-sách khoan-hồng ấy, mà bọn chánh-trị-phạm được hưởng cái ân ấy một số khá đông, lần lượt được tha về kể hàng chục hàng trăm.

Nam Bắc chưa rõ bao nhiêu, riêng xứ Trung-kỳ trong nhịp 14 juillet nầy, có 399 người được tha, trong có 25 người được tha hẳn, còn 374 người được tha về mà có điều buộc (libéré à condition). Đó là chưa kể những kẻ hiện còn đương kêu đương xét, những bọn còn nằm ở các lao, những lớp đã tha trong mấy năm trước nhịp ân-xá nầy cùng những kẻ đã chết...

Nhân nhịp ân-xá nầy mà hồi tưởng lại trong khoảng lộn xộn mấy năm (1929-1931), những bàng ngàn hàng vạn gia-đình có người bị lụy ấy cảnh huống ra thế nào ?

Những kẻ có làm có chịu, đã phạm phép thì phải đem thân đền tội không phải nói nữa. Duy trong có những người lương thiện hoặc bị vu cáo, hoặc bị tình nghi, hoặc vạ lây, trong lúc không khí khó thở ấy, cái nạn «dây dưa» kia, làm cho lắm gia đình mang cái thảm trạng «cha lìa con, vợ chồng anh em phân rẽ...» Những gia đình mà rủi gặp cái cảnh ấy, không chỉ ngậm sầu nuốt thảm, mà về mặt sanh kế sa sút một cách không ngờ, có nhiều kẻ đến nhà nát ruộng hoang, ngày nay dẫu được tha về mà sự sống sau nầy, không biết nương dựa vào đâu. Tình cảnh đáng thương có ai biết cho chăng ?

Đối với cái ơn ân xá nầy, tất những người được hưởng cùng cả gia đình họ, vẫn không khi nào quên, vì trải bao nhiêu năm bận áo xanh, ăn cơm lứt, đày đọa dưới ngọn roi bảng súng, xiềng sắt cùm lim, nơi rừng sâu nước độc ; mà nay được thoát cảnh lao tù, về nơi xứ sở cùng cha mẹ, vợ con, anh em đoàn tụ, may phúc biết bao ! Song theo những trường hiệp đã qua, riêng xứ Trung-kỳ đối với những chánh-trị phạm sau khi được tha, vẫn còn lắm điều bó buộc rất phòng hại trên con đường sống của họ. Xin kể vài chuyện :

1·) Nhận lảnh. — Người đã thành nhân 20 tuổi trở lên, tức là thoát ly quyền của phụ huynh trong gia đình mà tự mưu sanh lý. Ai có tội thì bị tội, đền tội rồi mà được về, vì sự nhu-cầu nuôi sống, không thể ngồi một chỗ mà chịu đói ; người có phụ huynh thân tộc, buộc phải nhận lảnh, là nhìn nhận người kia sanh đẻ, xử sở, giòng họ ở đấy thôi, chớ sự bánh-vi sau nầy thì dẫu cha với con, vợ với chồng cũng không biết đâu mà đảm bảo đảm chắc. Vậy mà có người được tha về, quan phụ mẫu nọ đòi có được mấy người bảo lảnh mới cho về ! có người không ai chịu bảo lãnh ! Chỉ một sự bảo lảnh mà bắt lên bắt xuống, làm cho tốn tiền hao công, không khác gì sự bắt bợm(1) Không ai ngờ sự bảo lảnh cay nghiệt như thế.

2·) Quản thúc. — Theo luật có điều quản thúc đối với những người mà nhà pháp luật còn hoài nghi, chưa chịu thả lỏng, nên có điều buộc ấy. Song buộc chăng là ở tỉnh nầy sang tỉnh khác, hoặc có tụ tập hành động gì kia ; chớ người ta đi buôn bán làm ăn, hoặc thăm viếng bà con trong dồng tổng đồng huyện thì còn ngại gì mà ngăn trở, ngăn trở như thế, bảo người ta ngồi chịu đói sao ? Vậy mà ở hạt nọ có người được tha về, sau ở làng nầy sang làng kia, đi khai ruộng nộp thuế mà buộc có giấy lý trưởng chánh tổng, hạn đến giờ đi giờ về, rõ là một đều quá đáng.

3·) Ngăn đường làm ăn. — Dầu cái tội ngày trước thế nào, mà nhà nước đã tha về, tức là nhà nước cho sống. Đã sống tất phải có nghề nghiệp, hoặc buôn bán, hoặc làm thợ, hoặc làm nông, hoặc giạy trẻ con chẳng hạn. Như đi buôn thì có khách mua bán, làm thợ thì có chủ thuê, làm nghề gì cũng có kẻ qua lại quen biết trong sự giao thiệp, không thể sống riêng một chốc được. Vậy mà người nào đã mang cái nạn «quản thúc» hay «tình nghi», thì không khác gì cấm kẻ khác không được qua lại với người ấy. Như ở Quảng-ngãi có người chánh trị phạm được tha, biết nghề bắm ngói gạch, nhân làng nọ làm đình, anh tới lảnh làm ngói gạch, đã ký giao kèo, đã khởi lò, có thuê người làm ; quan phụ mẫu đòi làng ấy xuống quở sao được rước người tình nghi vào, bắt phải ly tuyệt người ấy ra. Thế là người ấy tốn công hao của, mất nghề làm ăn ! Lại có một cậu trong hạn quản thúc, ở Tư-nghĩa vào Sa-huỳnh mua muối, bị bắt giam tăng án 6 tháng !

Đại loại những trường hiệp như trên, những kẻ sau khi đã được hưởng cái ân xá mà còn bị cái nạn «ở tù lỏng» ấy, tình cảnh trên đường sống họ thế nào, tưởng nhà nước đã hiểu thừa.

« Làm ơn cần cho trọn », mong nhịp ân xá nầy chánh-phủ lưu tâm châm chước chỗ đó, cho cái ơn được trọn.

TIẾNG-DÂN

(1) như Trần-Sam, Nguyễn-Cự ở làng Châu-me đông (Quảng ngãi) đã đăng số trước.

CHUYỆN ĐỜI

Nên dẹp sách ấy đi !

— Dẹp sách à ? Anh Lạc-nhân muốn chơi kiểu Tần-Thập-Hoàng sao ?

— Không. tôi nói đốt sách là đốt những sách nhảm nhí, gieo cái mầm mê tín cho dân gian.

Như quyển sách Tả-Ao vừa mới xuất bản là một.

Người ta nói Tả-Ao là ông thánh địa-lý Việt-Nam, người tỉnh Hà-tịnh, đã từng qua Tàu học địa lý với thầy Tàu, là Quách-Phác. Trong quyển sách trên, tác giả kể lịch sử của ông thánh địa-lý Tả-Ao và có chép những chuyện đời mà nhảm hướng của ông Tả Ao nghe cũng có thú vị lắm là chuyện hoang đường, không khác chi chuyện tiên thần !

Tuy tác giả có nói trước rằng xuất bản quyển sách kia là cốt chuyên về mê khuyến thiện và khảo cứu chớ cũng biết chán rằng cái thuyết phong thủy ở đời khoa học nầy không còn thích hợp nữa, nhưng mấy lời ấy cũng không đủ để bênh vực một chuyện có hại, là tán dương cái đời của ông Tả-Ao, và như vậy tức là muốn duy trì một môn học đã gieo sự mê tín trong não người mình, và trở ngại cho đường sinh hoạt không biết bao nhiêu rồi !

Đừng nói đến người Nam ta, và cho đến ông Tả Ao nữa, đều là học của Tàu, chỉ như người Tàu có tiếng là giỏi địa-lý, đã dạy cho ta, mà thử xem môn địa-lý đã giúp ích gì cho họ chưa ? Lẽ đâu Quách-Phác chỉ truyền cho người Nam thôi, mà không truyền lại cho người Tàu. Thế mà nước Tàu nào bị Ấn Mỹ liệt cường xâu xé, nào bị người Nhật đè đầu cỡi cổ gần không có chỗ thở, sao không có ông thầy Tàu nào tìm ra những huyệt mà để phát anh hùng cứu quốc gỡ cái vô nhược quốc láng quyền kia ?

Thôi, dẹp địa-lý đi !

Huống chi chưa nói đến sự phá quí viễn vông chỉ rút đến cái tinh mệnh của mình, mà vị tất đã nhờ địa-lý mà bảo toàn được. Nếu được thì thánh địa-lý Quách-Phác đã soạn sách Tàng-kinh, sao còn phải bị Tương Đôn giết chết ?

Thôi, dẹp sách ấy đi !

Chưa nói đến chuyện lớn lao ấy, không nói đến cái phá quí của cá nhân cái ý nguyện công hầu khanh tướng, thì mấy anh thầy địa-lý một đôi chỉ lo bán đất không vốn mà lấy tiền, nói rằng làm cho người nầy phát khanh, người kia phát tướng, sao lại không biết lo cho mình cái đã ?

Thôi, dẹp sách đi !

Ấy thế mà nếu có thuyết phong thủy đi nữa, mấy ông thầy địa cũng khó toan ăn lắm. Người ta đã có câu :

« Phá quí nhược tàng phong thủy đắc,
« Tái sanh Quách-Phác đả nan đồ ».

Nói mà ! Huống là nếu có thuyết phong thủy, có thánh địa lý thì cũng cần phải có long huyệt mới mong phát được. Nhưng nói về đất phát vinh hoa thì ở ta coi như hết rồi, hoặc là có phát chăng, là chỉ phát bình dân lao động, mà phần đông bình dân tin phong thủy nữa không ?

Lạc-nhân

QUANH CHUYỆN XỔ SỐ

1) Trong kỳ xổ số cuối năm ngoái, theo TRUNG-BẮC TÂN-VĂN, có 2 vé trúng 1000$ ở Hanoi và Haiphong, vì không ai lảnh, nay đã hết hạn, nên bị bỏ vào quỉ của cuộc xổ số.

2) Vé kỳ xổ số vừa rồi (11 Juillet) có 2 số trúng 100$ mà sau có số «34», đều được lãnh thêm 20$ nữa, tức là 420$.

CÁI KHỔ KHÔNG NÓI

Cả làng đều bị tịch biên tài sản về sự rượu lậu !

Ngày mùng 5 tháng 6 ta (22-7-36), quan huyện Đức phổ (Quảng-ngãi) có trát sức cho làng Mỹ hòa về khoản phạt rượu lậu mà tòa Tây án nghĩ phạt làng ấy 413$06 ; trát sức số 748P đại ý nói : «Vâng sức : tiếp quan Thương chánh Đông dương tư nhờ sức trị giá phát mãi bao nhiêu tài sản của ấp ấy có, thâu bạc đem nạp ; như ấp ấy xin để tự liệu nạp đủ số bạc phạt ấy, thì cho khỏi tịch v. v. (Nguyên trát chữ Hán).

Nguyên nhơn sự bắt phạt như dưới :

Ngày 19 tháng giêng ta (11-2-36), có quan phó Thương chánh (Mộ-đức), đến tại núi Xương-Rồng thuộc bộ làng Mỹ hòa và làng Thanh điền, tổng Phổ cảm, huyện Đức phổ, cho đòi hương lý 2 làng đến chỉ cho coi một hồ nước gì không biết, nước ấy độ được 2 lít, sắc vàng, mùi chua ; xem xong, quan Thương chánh đập bể hồ ấy rồi cho về, đến ngày 19 tháng 2 ta (12-3-36), cho đòi hương lý làng Mỹ hòa đến tòa án Quảng ngãi xức phạt 50$. làng ấy kêu oan xin xét. Đến tháng 4 ta (Mai 1936, không nhớ ngày), thấy có giấy quan Thương chánh đưa về làng, sức phạt 412$56. Hương lý làng ấy lấy làm oan, có đến tòa Thương chánh Huế kêu nài, chưa thấy xét xử sao, thì ngày 22-7-36, lại thấy có trát sức của quan huyện nói trên.

Cái oan nầy, không còn chỗ nói nữa. Dầu có kẻ nấu rượu thiệt thì người ấy chịu ; huống cái hồ lang kia, biết đâu không phải vật phao, mà đến dân lương thiện cả làng bị phạt !

Dân Ân

THẦY PHÙ-THỦY DÙNG PHÙ CHÚ TRÙ ẾM, BỊ BẮT GIAM

Ngày 22-7-36, hương lý làng Trà Bình tổng Tịch trung, phủ Sơn tịnh (Quảng ngãi) giải lên Đề Trực (dân ngụ trong làng) với một thầy phù thủy Lê Huyên đến phá trinh, vì cớ như dưới :

Nguyên Đề Trực có người con gái, gả cho tên Hồ Tiêu làng Ngọc trì, phủ Bình sơn, đã 5 năm nay mà chưa cưới. Chiều ngày 21-7-36, phù thủy Lê Huyên (quán làng Phú mỹ, huyện Hoài ân, tỉnh Bình định) đến nói với Đề Trực rằng : Hồ Tiêu thuê y làm phù chú ếm trù người con gái Trực là Đề thị Sang, cho mê dại điên cuồng, thì Tiêu trả công 5$, có giấy Tiêu viết rõ ràng, nhưng y không nhịn làm... .

Đề Trực giữ tên Huyên lại, rồi đi báo làng sở tại, quả thấy có phù chú và giấy Hồ Tiêu viết thuê, sức dân canh giữ, đợi sáng ngày sẽ giải. Đêm ấy phù thủy lẩn trốn, nhưng làng sức dân bắt lại được ; hôm sau làng giải cả nhà nhà và phù thủy đến nha. Hiện quan đương giam xét.

Theo lời họ nói, thì tên Lê Huyên tự viết lấy giấy và vẽ lấy bùa chú. để dọa cha con Đề Trực lấy tiền. chớ không phải Hồ Tiêu thuê. Có kẻ lại nói : Tiêu nói thị Sang đã hơn 5 năm mà không ưa nhau, có lẽ việc nầy Trực cùng Huyên đồng mưu để khước bỏ tên Tiêu.

Có phải vậy không ? chờ nhà đương cuộc xét sẽ biết.

D. Á.

Chính sách đối Hoa của Nhật-bản

Nam-kinh, 26-7. — Ngoại tướng Trung hoa được tin của Đông kinh nói cái tin các Tổng trưởng lục quân và hải quân Nhật yêu cầu thi chánh sách thẳng tay đối với Trung-hoa do các báo đăng là không có căn cứ.

Bài của độc giả

Các thanh-niên «tình nghi» với cái nghề «gỏ đầu trẻ»

Các người tình nghi với sự quản thúc, hay mấy người mản án với các bác làng, Tiếng-dân đã nói nhiều. Nay ký giả xin nhắc sơ qua « các thanh niên «tình nghi» với cái nghề gỏ đầu trẻ».

Chắc : ai cũng biết, vì phong trào kích thích mấy năm trên, có một số đông thanh niên có học, hiện mang hai chữ «tình nghi» ; mà ai đã mang lấy 2 chữ ấy, đường sanh nhai rất là khuẩn bức : người nào nhờ có sản nghiệp ông cha để lại, thì may đủ được ngày ba bữa ; người nào bị tài sản sạch sanh, thì phải nuôi sống với một cách dở cười dở khóc : làm nông không ruộng, đi buôn không vốn, làm thợ không nghề ; mà dầu có vốn, có nghề, nào phải được đi đứng dễ dàng đâu ? Cái khổ « ngăn trước đón sau, nay đòi mai hỏi», nhốt họ vào cái cảnh khốn khổ, ai đã đặt mình vào cảnh ấy, không khỏi ngậm ngùi !

Muốn kiếm được bát cơm, manh áo là vật kiện cần thiết cho sự sống hằng ngày, có nghề gỏ đầu trẻ : nghĩa là có nhà nào kêu dạy 5, 3 đứa trẻ con, học a, b, c v. v., trong xóm của họ, mà trao đổi lấy vật nhu yếu kia. Đó chẳng qua là việc tạm trong thời buổi khó khăn eo hẹp.

Thế mà pháp luật lại càng nghiêm khắc, hễ có người tình nghi nào xin phép dạy học, thì không cho. lại sức giải tán ! vì có lệnh cấm những người tình nghi không được dạy học.

Cấm như thế, có 2 thâm ý :

1) E người tình nghi sẽ truyền bá cái tư tưởng quá khích vào trí non nớt của trẻ con.

2) E mượn tiếng dạy học để củ dụ ..

Về phương pháp đề phòng cuộc trị an trong xứ, đang cơn lộn xộn thì sự phòng ngừa trên cũng có cớ ; nhưng sau khi nền trật tự đã khôi phục, bao nhiêu người lương thiện đã tỏ ý ăn năn, tưởng chánh phủ nên mở lượng khoan hồng, mở đường tự tân, để cho bọn thanh niên có học kia khỏi hãm vào cái cảnh khốn cùng đói rét.

Huống trẻ con 7, 8 tuổi, vì xa trường tổng, trường làng không đi học được, nên phụ huynh mời một cậu về dạy trong nhà 5, 3 đứa. với cái óc non nớt của trẻ con, miễn tập viết cho ngay hàng, tập đọc cho nhẩm vần, đã là khổ lắm rồi, dầu ai cũng không truyền tư tưởng gì vào được. Vả lại, dạy ở nhà nào thì có tổng lý và quan địa phương đó, tưởng không chút gì đáng ngại ; vì ai làm sai phép, đã có luật trị ngày kia.

Vậy nhân lúc có ơn ân xá nầy, mong chánh phủ thương đến bọn tình nghi kia mà tha cho họ luật « cấm dạy trẻ», một là họ có nghề nuôi sống, hai là giúp cho trẻ con bị tình cảnh không vào trường công, rõ là cái ơn «không tốn».

B. N.

Lại cái biên lai thuế lạ đời !

Làng Đông thượng, thuộc huyện Can lộc (Hà tĩnh), có bọn hào cường mà lý trưởng cây ruộng rẽ của họ, nên họ biểu sao nghe vậy.

Vụ thuế năm nay, quan trên có sức về các xã nhiều trát có ý ngăn ngừa cái tệ phù lạm di truyền, mà họ ẩn nhẫm đâu cả, không cho dân chúng biết, cứ thu thuế mà không tính đăng hạng, chỉ tính mô hồ xem biên lai dưới nầy :

Dịch : (nguyên chữ Hán) :

«Bảo-đại năm thứ 11, ngày 28-5, «bào lý làng Đông thượng biên cho «Ng. S. làng Lương điền chấp «chiếu : Nguyên v có điền thổ tại «trong thôn (Đông thượng), các «xứ cọng 15 mẫu 2 sào, 13 thước. «Năm nay thuế lệ. thừa sức thôi «thúc rất khẩn, ngày nộp đến nơi, «đăng hạng không kịp chiếu tính(?). «Nay y đem 25$39 để nộp. lý trưởng «nhận nộp, đợi tính sẽ tục biên.

«Nay biên

«Lý trưởng Ng. Kh. triện tích»

Ruộng đất là thứ bất động sản, có bộ sổ sẵn, đã đạc nhiều lần mà đến kỳ thuế, không kịp phân hạng là nghĩa gì ? Rõ là mối lệ.

Dân

Thơ báo chậm trễ

Ở Trung kỳ nay đường xe lửa đã giao thông (chỉ còn một khoảng trên 30 kms nữa thì thông suốt), gia dĩ có tả dịch, hương thơ chuyên về sự truyền đệ đó, đáng lẽ thơ báo tin tức đi lại trong thôn quê, mau chóng hơn trước mới phải.

Vậy mà phần đông trong hương thôn phàn nàn về sự thơ báo chậm trễ, nhứt là trong nhịp xổ số nầy nhiều nơi phàn nàn.

Nhà đương cuộc nên lưu ý.

X.

Hãy xem luật pháp của người xứ văn minh

(Ở tù 27 năm, sau được minh oan, chính phủ bồi chẳng bồi thiệt cho 50.000 dollars)

Chuyện các xứ văn minh, đáng lẽ không nên nói, vì nói ra thì bọn «con Rồng cháu Tiên», phải nhiều dài nước miếng. Nhưng thấy chuyện gì cũng cứ nói, nói để nghe cho sướng tạm tạm trong lòng một chút.

Không kể sự đi máy về gió của họ, hãy xem ngay cách chuộng tự do của cá nhân sau nầy :

Năm 1909, một người dân Pháp, quán ở Alsace, tên là Joseph Wendling, qua Mỹ làm công tại một hãng làm rượu bi-e. Chẳng may, y vào làm ít lâu thì con người chủ hãng (tên là Keller) bị ai bắt cóc mất. Y bị nghi là thủ phạm, bị kết án khổ sai chung thân. Chẳng biết kêu oan cùng ai, phải ngậm cỏ chịu.

Nào đâu, vừa mới đây, người ta đã truy ra thủ phạm và tìm được đứa bắt cóc. Một đều may cho Wendling : y được tha bổng !

Theo như ở ta, bị bắt lầm mà được tha như vậy cũng đã phước lắm rồi, chớ còn nói chuyện bồi thiệt hại gì nữa ! Mà kêu thì có ai xét ! Nhưng anh kia thì khác, ông hiện chính phủ Mỹ đã bồi thường 35 000 dollars. Tòa án Hoa-thịnh-Đốn xử trả cho ngay. Không những thế, chủ hãng rượu bi-e kia nghĩ chỗ thiệt hại của người làm công bị giam oan trong 27 năm nay, bèn trả cho 15.000 dollars. Thế là Wendling được cả thảy 50.000 dollars !

Pháp luật Mỹ công bình thiệt !

B. B.

https://tieulun.hopto.org

VIỆC TRONG NƯỚC

Đường hư sao lâu sửa lại ?

HUẾ. — Những con đường Minh mang, Đê Cồn và một đoạn đường Gia hội, tự chỗ giáp đường Ngự viên xuống đến bến đò Nam phổ, hư hỏng nhiều chỗ lởi lõm, đá bày lởm chởm, qua [illegible] thì bùn lầy ai sục.

Thấy sở Lục lộ cho đổ đá và sỏi hai bên những đoạn đường ấy, đã lâu rồi, mà chưa thấy sửa lại.

Mùa mưa đã sắp đến kia!

Người đi đường

Bị trâu đạp gãy chân

THỪA-THIÊN. — Khi chừng 8 giờ sáng 27 7 36 thằng Sung 15 tuổi, con ông Trần Tinh, người ở làng Mộc tài, huyện Phú vang, chăn trâu cho ông Phan Đệt (cũng làng ấy), đương lùa bầy trâu ra ăn ngoài đồng thình lình có hai con trâu húc nhau. Sung thấy thế, [illegible] chạy đến chữa, rồi vấp té xuống, vừa một con trâu hoảng hốt chạy đạp ngay về chưa bên mặt của Sung gãy [illegible].

Hay tin, ông Đệt liền đến nơi thăm, rồi kêu ông Tinh đến cho tiền, bảo thuê thuyền chở ngay thằng bé khốn nạn ấy lên bệnh viện Huế điều trị.

P. V.

Lời than phiền của dân Tỉnh gia

THANH-HÓA — Dân thì có xã đình trang, điền thổ thì có đẳng hạng, mà ở phố Tỉnh gia, bao lý đều có bộ tư đình thì thu cả đình trang, bản công, nội tịch, ngoại tịch; còn điền thì không phân hạng, chỉ thu nhứt luật cả, mà họ nói có quan phủ đã phê và cho phép.

Nhân dân rất mong tỉnh lớn dòi bộ tư các làng đem xét, thì thấy cảnh khổ của dân nghèo là thế nào.

Dân

Lại chuyện đánh thái

QUẢNG-TRỊ. — Riêng dân số vừa ra ngày 16 Juillet có đăng chuyện đánh thái của mấy người khách trú tại làng Thanh Hương (phố Triều phong), nay họ lại tới ra làng An thơn thuộc phố Hải lăng. Không rõ họ dựa thế lực ở đâu, mà được tự do mở sòng cờ bạc hơn 3 tháng trời nay, như một làng Kim long mà có 7 sát liêm con, mỗi ngày 2 buổi, họ thân cùng đôi bạn chục đồng, nào có ai! Bỏ rày dân quê đương bị nạn nước lụt, bao nhiêu đậu khoai, đưa sắn, đều hư nát sạch, con lúa ngoài đồng thì nước lương ngâm, mùa tháng 8 chưa biết ra sao, cơm ăn bữa đói bữa chưa sắm nổi, mà lại còn bị nạn cờ bạc nữa!

Mong quan trên ra lệnh cấm răn cho dân nhờ.

N. T.

Bị phạt vì lửa cháy rầy tranh

QUẢNG NGÃI. — Ông Võ duy Dương cách tổng, ở làng Đông Hòa, tổng Tịnh hòa, phủ Sơn tịnh, có mua một bản vẽ đồ thế tranh, thuộc bà làng Hà tân (Sơn hà) cho bọn Võ Hếc, Võ Huynh, Lê Hiệu, Phạm tại Bí, Nguyễn Kinh, Lê Đã và Dương Cư (làng Đông Hòa) cất rẫy.

Thượng tuần tháng 7 tây nầy, bọn Võ Hếc cất tranh, có người đã cất đem được về nhà, có người còn đương cất phơi tại rẫy, chưa cuốn bó tranh nào không rõ vì sao, ngày 10 Juillet 1936, lửa cất cháy rẫy, cháy lan ra đến nhiều khoảnh tranh (cũng thuộc phần của Võ duy Dương) chưa cắt dọn. Dương lý Đông hòa, vì sự liên can (theo luật cấm đốt núi) nên trình lên quan.

Ngày 24-7-36, sở Kiểm lâm Quảng ngãi sức đòi bọn Võ Hếc 7 người đến sức phạt bạc 20 đồng! Cả bọn đang kêu oan.

Tranh của họ cất chưa cuốn thì điều đó gì mà họ đổi? việc nầy rất oan. Hướng động gì cũng phạt bạc, bạc đâu mà chạy cho ra trong cơn khủng hoảng này?

Mong quan trên lượng xét.

L. B. Kh.

Kết quả cuộc chợ đêm Qui nhơn

QUI NHƠN — Trong 3 ngày 14, 16 17 Juillet chợ đêm của hội Thể dục Qui nhơn tổ chức tại trường Cao đẳng Tiểu học, kết quả: Tiền thâu 918$12. Chi mọi khoản còn lại 338$53, bỏ vào quỹ của hội để mở mang mọi việc.

Hội chúng tôi có lời cảm ơn nhà đương chức cùng các nhà tài mất trong thành phố có bảo tâm đã giúp được kết quả mỹ mãn ấy.

Hội Thể dục Quinhơn

Lại chuyện lôi thôi ở đường La-hai

PHÚ-YÊN — Ai đi ngang sở đường nầy, cũng nghe dân ta thán: «Ông độ Ng. nổng đánh lắm!».

1) Bữa 21-7-36 tên Trị ở Phước lộc làm sao không vừa ý, thấy vác roi rượt đánh. Trị sợ hoảng chạy vào đám đông, lên Thị dương cuốc, cuốc nhằm chân Trị, bị thương nặng.

Thầy buộc tên Thị làm hết mấy ngày tư lịch cho y, rồi phải làm thế cho Trị. Tên Trị lấy làm ức, vì tên Trị sợ đánh mà chạy vào nơi đông người đương cuốc kia!

2) Bữa 24-7-36, Nguyễn Hoành đi làm rẫy, có thuê thêm một người nữa làm cho mau đỡ mấy ngày phần y.

Hương mục làng Thanh đức bảo e phần ai nấy làm, lao không cho làm thế, và chuẩn.

Tên Hoành nói vài câu, thì hương mục vác roi đánh; đau quá, Hoành cầm tay hương mục xô ra. Tên Nai ở gần đó thấy vậy, ôm hương mục kéo ra. Bác linh số 131 vác roi lại gần Hoành và Nai như sét; Cả Hương bộ Thanh đức tên Hòa và đội Nghi bảo trói Hoành và Nai lại, độ nửa giờ mở trói và đọa sẽ trình quan bỏ tù (!)

Chuyện làm xấu, có phải việc là lùng gì mà mấy bác coi làm, hà hiếp đánh đập gây ra lắm chuyện rắc rối như thế! Bảo dân không than sao được.

Người đi đường

Cùm người để sách bạc

KHÁNH-HÒA. — Ngày 19-7-36 Nguyễn Thả, cựu phẩm lá binh ở huyện Vạn ninh, về làng Đại lãnh, tối đêm ấy, chàng dân làng là bọn Phạm lạc Trị tới xét gấy mấy trai cờ lý.

Có hai người bán gạo là Lê Khuê và Lê Đàm (ở Mỹ lê, Tuy hòa) chở gạo vô bán, vì trễ xe, phải ở lại: ông Khuê không có giấy nhiêu, tên Đàm có giấy mà chưa ký chỉ, nên cả hai bị bắt.

Dẫu về điểm canh, Cửu Thả để Lê Khuê được ở ngoài, còn cùm Lê Đàm lại. Ông Khuê xin phép đi mua một chai rượu chát và bột đưa giá 0$50, nài nỉ xin tha nhưng cửu Thả nhứt định không tha và nói: muốn tha cả cha con thì chịu 5$.

Kéo nài bớt một thêm hai, rốt cuộc ông Khuê phải móc lưng đưa cho Cửu Thả 2$ nữa, cộng là 2$50, cửu Thả mới mở cùm tha cho cha con về, thế là đi bán gạo mà thì [illegible] chưa nói lời!

Quan phải về xét giấy, ai có thì thôi, bằng không thì có lỗi, trình quan xét, sao tự tay sách bác và ăn bạc rồi tha?

Rõ là đường gió bẻ măng!

Cẩm vân

NHÀ THƯƠNG TƯ

NGUYỄN-TĂNG CHUẨN

Y SĨ tốt nghiệp tại Đông - Pháp Cao Đẳng. Nhà ở trước mặt nhà «hàng Chợ Cồ»

QUINHON

Người bệnh hoặc đến khám bệnh xin đơn mua thuốc uống, hoặc bằng ngày lấy chích hoặc nằm tại bệnh viện. Có phòng ngừa nóc sạch sẽ để cho sản phụ nằm nơi, để cho bệnh nhân cầm điều trị.

Giờ khám bệnh: sáng: 8h đến 11h30; chiều: 3h đến 6h

Chủ nhựt, ngày lễ, ngài buổi chiều. Khi cần mướn mời đến nhà thăm bệnh tại giờ nào cũng được.

TRẺ CON GẦY ỐM

nguyên nhân vì đâu ?

Nhiều đứa trẻ thân thể gầy ốm, mặt mày xanh vàng, bụng to và thường có sán, tóm ngủ nằng thức thường có ghẻ sát, rốt ra bởi những nguyên nhân sau nầy:

Bẩm thụ thiên nguyên yếu;

Trong mình có độc bởi những bệnh di truyền;

Tỳ vị tích trệ bởi bú mớm không thường ăn những thức ăn khó tiêu, hoặc sống lạnh

Muốn bồi bổ thiên nguyên, tẩy tích trệ, bổ tỳ vị, trừ ghẻ sát lọc máu độc, để cho thân thể mập mạnh, khí huyết đầy đủ, da thịt nở nang, gân xương cứng mạnh, nên [illegible]

Thuốc bổ trẻ con

HIỆU CHỢ THỌ

Một chai 0$60

NHÀ THUỐC VINH-THỌ TOURANE

3 vua Hàm-nghi, Thành-thái và Duy-tân ta sẽ được ân xá chăng ?

Gần đây có tin đồn rằng quan Tổng trưởng Thuộc địa Marius Moutet cũng sẽ ân xá cho ba vị cựu Hoàng đế nước Nam là Hàm Nghi, Thành Thái và Duy Tân.

Ân xá đây, nghĩa là xem ba vị ấy cũng đều là chính trị phạm bị đày xa từ mấy lận nay, chứ không động cập gì đến chức «vua». Vì chức ấy đã mất từ sau khi lìa ngai vàng kia.

Ai cũng biết vua Hàm Nghi hiện ở Algérie, còn hai cha con vua Thành Thái và Duy Tân thì ở đảo Réunion.

92 chính trị phạm ở Côn lôn đã về xứ

Trong số chính trị phạm được ân xá, ở Côn lôn có 92 người, vừa rồi tàu Merlin đã chở về giam ở Xóm chiếu (Saigon), và đã chở về Trung Bắc kỳ do chiếc tàu Chantilly.

Những người nầy phần nhiều là người Trung Bắc kỳ.

Cái tệ hào cường

ĐÁ KHÔNG NỘP THUẾ MÀ CÒN GÂY CHUYỆN ĐÁNH PHE LÝ TRƯỞNG TÀN TỆ

(1 người chết và nhiều người bị thương)

Theo *Trung-Bắc Tân-Văn*, lúc 9 giờ sáng 23 juillet, một trận đồ máu xảy ra tại làng Ích Vinh, thuộc huyện Đan phượng, tỉnh Hà đông (Bắc kỳ). Nguyên nhân chỉ vì sự thù hiềm không đáng gì cả.

Nguyên chánh hội Nguyễn văn Hựu làng ấy, từ mấy lâu ỷ quyền làm nhiều đều trái, không kể gì lệ làng. Lý trưởng đã kiện vài lần, chánh hội đều bị quan quở trách. Vì vậy chánh hội sinh thù với lý trưởng.

Ngày 7 juillet, bọn phe chánh hội (phe giáo) có phái người đến lý trưởng nộp thuế. Thuế điền nộp xong, còn thuế đinh tất cả bọn 69$20, bọn kia bảo lý trưởng đưa biên lai sẽ trao bạc; lý trưởng sợ họ gạt, nhứt định không cho. Bọn kia ra về, có hăm dọa nầy nọ; rồi đi báo huyện rằng lý trưởng lấy bạc mà không đưa biên lai. Quan huyện về khám, không có tang chứng gì (bọn kia nói bạc họ nộp có đánh dấu, mà quan xét bóm bạc thì không có).

Thế rồi ngày 23 Juillet, lý trưởng trình quan rằng khi đang làm văn tế miếu, có một người đàn bà kêu tên lý ta chửi rủa, nhưng lại nghe có bọn quyết đánh chết con để vu họa, nên lý trưởng cần răng chịu nhịn mà đi trình quan.

Ngờ đâu lúc lý trưởng đi bọn kia rủ nhau đón đường đợi lý về thì đánh.

Quả nhiên khi lý trưởng về tới cạnh cổng chùa thì có con chánh hội rượt theo chém. Kế hai tên Học và Đẳng tiếp theo đuổi nữa. Lý trưởng hoảng hồn ra sức chạy thoát núp vào nhà tên Cót.

Em lý trưởng là Cống chạy ra, bị chúng đánh một gậy vào trán chảy máu lỏa lưỡ. Thân sinh lý là ông Ng. v. Sáng chạy ra, bị tên Tô đánh cho một gậy sạt vai nằm bất tỉnh.

Người em thứ 3 lý là Di chạy ra cũng bị đánh toạc đầu và mặt.

Người em thứ 2 của lý nóng lòng vì thấy cha bị đánh bất tỉnh, cầm gậy chạy ra đánh tên Tô 2 cái vào ngực. Tên nầy vào nhà thương thì hôm sau đã chết.

Bọn nghịch của lý, bây giờ tìm không được lý, mời rủ nhau về nhà lý phá phách và lùng tìm khắp, nhưng không thấy ở đâu. Vì lý vẫn trốn tại nhà tên Cót. Bây giờ chúng thấy người bác của lý là ông Kiến đang bổ cháu, mới rượt theo đuổi; may ông nầy thoát khỏi.

Khi quan huyện nghe tin về tận nơi lấy ấn kết và cho bắt bọn thả xướng. Lý trưởng nghe quan về mới giám ra trình diện.

Nạn xe hơi ghê gớm tại Tourane

(Hai chiếc xe hơi hư nát — 2 ông chủ xe người Tây chết — Một người cu lỵ xe kéo bị gãy chưn)

Ngày thứ năm 23 Juillet, một cái nạn xe hơi xảy ra tại Tourane một cách rất ghê gớm, như sau nầy.

Hôm ấy (23 Juillet), lúc 9 giờ rưỡi tối, một chiếc xe hơi của ông Bélisoff ở kho đầu Liên chiểu do ông cầm máy; đàng kia ông Dupart, hội viên phòng thương mãi Tourane và hội viên phòng kinh tế lý tài Pháp ở Trung kỳ cũng lái chiếc xe của ông chạy tới. Đến ngã hai đàng Avenue Clémenceau và rue Marc-Pourpre hai chiếc tông nhau rất mạnh; một chiếc bẩn vào gốc cây; còn một chiếc bẩn vào cột đèn. Ông Bélisoff vì tay lái xe đánh vào ngực quá mạnh, dập phải, đem vào nhà thương Tourane độ đây lát thì hết thở. Người bạn ông, M. Laffont làm ở hãng Boy Landry, cùng đi xe ấy chỉ bị thương xoàng.

Còn ông Dupart bị gãy xương sườn, cho xe chở ngay ra Huế, có Docteur theo sau. Tới nhà thương Huế hết sức điều trị, nhưng vì bị thương quá nặng, nên đến 11 giờ rưỡi tối ngày thứ bảy 25-7-36 thì chết.

Một đều rất không ngờ nữa, là có tên cu li xe kéo ngồi bên đường, vô cố cũng bị chiếc xe hơi tông nhằm gãy mất một chân, hiện nằm tại nhà thương Tourane.

Đám tang ông Bélisoff đã đưa khi 5 giờ chiều hôm thứ sáu 24 Juillet. Ông chủ hãng dầu Sotony là Pompéi và quan đốc lý thành phố Tourane M. Bon có đọc mỗi người một bài điếu văn.

Cha xác ông Dupart thì đem về Tourane tối ngày chủ nhật 26 Juillet; đến sáng thứ hai 27 Juillet, lúc 8 giờ mai, thì đưa đám. Có làm lễ tại nhà thờ Tourane. Đưa đám tang, ngày có quan Khâm sứ Guillemain, ông Đại biểu Trung kỳ Rigaux.

Ông Fradin viện trưởng phòng thương mãi Tourane, quan Công sứ Quảng nam Bucrest và quan Đốc lý thành phố Tourane M. Bon đều có đọc mỗi người một bài điếu văn.

Hai chiếc xe hơi và hai ông Dupart và Bélisoff, đều có bảo hiểm.

Lỗi phải về ai, cần chờ cuộc điều tra mà quan Chánh án Clermont, quan lục sự Ome, quan Đốc tờ và ông cò Chéron đã tới rồi ngay tại chỗ.

Th. T.

49 NGƯỜI VIỆT-NAM Ở XIÊM BỊ ĐUỔI VỀ XỨ MỘT CÁCH THÌNH LÌNH

Vừa rồi một số người Việt Nam làm ăn ở Xiêm cả thảy 49 người bị chính phủ Xiêm trục xuất một cách thình lình không biết vì cớ gì.

Đang làm ăn (có người đã ở được vài ba mươi năm) thì có lịnh bắt cả đàn ông, đàn bà, con nít đem khỏi biên giới Xiêm mà bỏ; không cho họ biết trước để dọn dẹp nhà cửa của cải gì. 49 người đó bơ vơ nơi đất Cao mên, bị bắt giải về Saigon. Rồi do chiếc xe tốc hành ngày 21 Juillet đã giải ra ngoài Trung, Bắc-kỳ.

Các hào lý và phụ-huynh xin phụ: chứ: cho một thầy giáo

QUẢNG-NGÃI — Ngày 21 Juillet 1936, thấy các hào lý và phụ huynh học sinh làng An mỹ và các làng bàng cận, như Phước lâm, Mỹ-thạnh v. v. tổng Nghĩa điền, phủ Tư nghĩa, mang đơn đến nhà Học chánh Quảng ngãi xin phục chức cho thầy giáo dạy trường làng An mỹ là Võ thế Vy; trong đơn ký tên và lăn tay áp triện rõ ràng có 50 người. Đơn nầy bị bác, nên thấy họ gởi kêu nài với bộ Giáo dục.

Thầy Võ thế Vy người tỉnh Quảng bình, năm 1931 tốt nghiệp trường Sư phạm Huế, rồi bổ dạy trường An mỹ; thầy dạy tập học trò có tiến bộ nhiều, mỗi năm thi Yếu lược có nhiều trò đỗ, học trò và xã dân đối với thầy đều có lòng mến yêu.

Năm ngoái, ngày 26-7-34 được tin thầy đổi đến trường Vạn an, họ liền ký đơn đến Tòa tỉnh xin thầy lưu dạy trường An mỹ. Từ lúc thầy bổ dạy trường An mỹ đến giờ, trải có hai quan Đốc học (Phạm văn Diệu và Nguyễn Đóa) thường năm đến khám trường, thầy chưa có điều lỗi lầm gì.

Ngày 12-6-36 quan Huấn-đạo Tôn thất Dương Thanh đến khám trường, thầy Dương chấm lo cho học sinh sắp đi thi, có sơ suất thế nào, nên quan Huấn quở. Đến ngày 26-6-36 thấy có trát sức thầy bị cách chức vì cớ dạy nhác và tánh hạnh xấu. Được tin thầy Vy cách chức, ai cũng lấy làm ngạc nhiên, họ cho rằng hiện các giáo sư dạy trong tỉnh phần đông là mới đậu bằng Yếu lược; không mấy thầy được như thầy Vy chấm lo việc dạy được học trò yêu.

Việc nầy mong bộ Giáo dục thể theo ý nguyện mà miễn sự cách chức cho một nhà giáo sư được cả học trò, phụ huynh và làng tổng yêu mến.

L. b. Kh.

Xu thế về cái "đẹp" của phụ-nữ

(Gái nước Nga ngày nay chiếm giải đẹp nhứt trông phụ-nữ thế-giới)

Con đường tấn hóa của lịch sử loài người một ngày đi tới, nền tảng sanh hoạt một ngày một thay đổi, nên quan niệm người đời đối với cái «đẹp» cũng theo xu thế của hoàn cảnh thời thế mà không đứng yên một chỗ, không có cái gì gọi là cái «đẹp tuyệt đối», dầu là cái «đẹp» của phụ nữ.

Thông tấn Mạc-tư-khoa (đăng trong báo «L'Opinion chinoise» ngày 15-4-36) có một bài đề:

«Gái đẹp thế giới ở Tô Liên», đại lược như vầy:

«Trước kia nhân sĩ Âu Mỹ và cả thế giới đều đồng thanh xưng tán con gái Bồ đào Nha là đẹp nhứt trên thế giới. Nhưng gần đây cái luận điệu ấy đã biến đổi dần dần; hiện nay lại suy tôn con gái Tô-Liên là đẹp, lại cho là «Mỹ nữ tế tửu» trên thế giới.

Lấy đâu làm chuẩn cho cái đẹp?

«Nhà khảo sát cái «đẹp» của nước Anh là Qua Nhĩ, nói: «Chúng ta không thể đem con mắt thẩm mỹ ngày trước mà đoán định cái «đẹp» của nữ giới hiện thời. Ngày trước gọi «đẹp» là cái đẹp tươi mỹ [illegible] làm hơn. Ngày nay gọi «đẹp» phải lấy cái đẹp tráng kiện [illegible] làm chuẩn. Nói cho rõ là cái «đẹp» gồm có cái «mạnh», chớ không phải cái «đẹp» yếu kiều mềm yếu như ngày trước. Mà cái «đẹp» ấy thì con gái Tô-Liên hiện thời là chiếm phần hơn.

«Hiện con gái Tô Liên, thao-tác không kém đàn ông, mà vận động có phần phấn chấn hơn đàn ông nữa kia. Sự cần mẫn phấn phát ấy bù chỗ khuyết điểm trong thể lực thiên nhiên của họ, nên trong trường vận động thường thường bên nữ đội thắng nam đội luôn luôn. Tuổi phách của nữ giới Tô Liên «đẹp mạnh» thế nào, không đợi tán nữa.

«Ta (Qua Nhĩ nói) đã phân tích thể cách «đẹp mạnh» của con gái Tô Liên: từ 16 tuổi đến 20 tuổi, cân nặng từ 117 đến 138 phang, toàn thân chỗ trọng điểm là bắp tay, bắp vế và bộ mông, mười phần cân phân, sắc da thì trắng mà hồng hoạt, không pha một chút phấn, toàn là biểu hiện cái đẹp thiên nhiên.

«Còn tuổi từ 24 trở lên thì nặng đến 150 phang, trông bộ thô kềnh to béo; mạnh thì có mạnh, song thiếu vẻ đẹp. Nhưng chúng ta nên hiểu, phẩm bình gái đẹp chỉ hạn trong lớp tuổi từ 16 đến 24 làm hạn. Nên con gái Tô Liên chiếm giải đẹp nhứt thế giới là vì thế».

Không chỉ nhà khảo sát nước Anh nói trên. Nhật-báo nước Đức và Thần-báo nước Mỹ cũng suy tôn «đẹp mạnh» của gái Tô-Nga là «tế tửu mỹ nữ thế giới». Các báo ấy lại nói: Hiện nữ giới Đức và Mỹ cũng đã lưu ý rèn tập thể cách, và đã có một ít có vẻ «đẹp mạnh». Song so với gái Tô-Nga, bắp vế mập mạnh vậm vỡ kia thì còn kém nhiều. Vả lại, con gái Nga, về cách sanh hoạt so với phụ nữ Âu Mỹ càng đơn giản hơn đó cũng là đều hơn đặc sắc nữa.

«Một đều đáng chú ý hơn là gái Tô-Liên lại ít tật bệnh.

«Các y viện Tô Liên đã có bản thống kê: con gái từ 15 tuổi trở lên, 25 tuổi trở xuống, mỗi năm người đi chẩn bệnh chỉ có 8%. Trong số người bệnh ấy: 2/8 là đau bệnh ngoài, 2/8 bệnh thời dịch, 3/8 là ngoài da bị thương (trầy lác v. v.), 1/8 là bệnh vật...

«Thực con gái Tô Liên ngày nay; cái đặc sắc «đẹp mạnh» kia, trên thế giới không đâu bì kịp».

. . .

Chuyện trên nói riêng về nữ giới Nga cùng dư luận thế giới ngày nay đối với cái «đẹp». Song nhân đó mà hiểu rằng ở đời cạnh tranh ngày nay, không chỉ đàn bà con gái, dầu cái gì cũng có gồm cái «mạnh» mới gọi là «đẹp» được. Những cái «đẹp yếu» đời xưa không thể tồn tại được. Vì đã «yếu» tự nhiên làm ổ cho trăm ngàn cái xấu, mà cái đẹp ấy đến không còn giá trị gì.

X. V. thuật

Một vụ phỉnh người lấy tiền đã bị kiện

Hiện ở Bình-định dư luận đương bàn tán thầm thì chờ xem kết quả vụ kiện như dưới:

Nguyên thầy T. độ 26, 27 tuổi, làm việc bàn giấy sở Hỏa xa Quinhơn hay chơi bời phóng đãng, nên tháng hụt mới nghĩ ra một cách, bảo người anh em cô cậu là tên Tr. Th. ở Nha trang, chịu một số bạc để thầy liện đem vào làm «facteur gare».

Thơ đi thơ lại, năm sáu lần, thầy T. nhận được hai lần thơ có «mandat» mỗi cái 33$ và 25$. Bên Tr. Th. mong mỏi chờ ngày được tin ra Qui nhơn làm việc mà ngày tháng chảy xuôi, biệt vô âm tín.

Bữa 5, 6 tháng chờ đợi, Tr. Th. viết thơ hỏi không được, ra tại nhà thầy T. ở đòi số bạc lại, thì thầy hẹn lần hẹn hồi; Tr. Th. tức giận, không nghĩ tình anh em nữa, mới sao mấy bức thơ gởi trước và phát đơn kiện thầy T. tại tòa Sứ Qui nhơn. Tòa đạo cũng hồ sơ kia về tỉnh Bình-định và phủ Tuy phước để xét hỏi.

Mới đây, có trát phủ Tuy phước đòi thầy T.. Sét đánh ngang tai, thầy T. đến hẳn mang theo một cặp «Champagne», bị quan quát mắng gắc trả lề lại.

Thấy vọng, ra về, thầy T. lo chạy, quan bắt đem 50$ gởi lại quan để đòi anh Tr. T. ra hoàn lại, và bắt làm tờ bỏa hưu bãi nại.

Vụ nầy dư luận xôn xao vì thầy quan xử bắt trả bạc, mà không nói đến cái tội «gạc người lấy tiền» kia.

Anh em đời nay!

Rỏ chuyện

ĐÁ BẮT ĐƯỢC BỌN GIẢ DANH MẬT-THÁM VÀ LÍNH ĐÒN ĐỂ CƯỚP BẠC CỦA 2 NGƯỜI BUÔN Ở HÀ-TỊNH

Trong một số T.D. vừa rồi, đã đăng tin hai người buôn nước mắm ở Bắc vào Hà-tịnh, rồi bị một bọn giả danh là Mật thám và lính đòn, đón cướp trên 700$ tại địa phận huyện Nghi xuân (Hà tịnh).

Thì bọn ấy đã bị nhà chuyên trách tóm được cả: Đặng v. Dần tức bang Dần, trước làm bang tá Nghi xuân, Đặng duy Em và Nguyễn hữu Thinh. Bọn nầy khai ra, có bắt thêm hai tên đồng lỏa nữa. Còn một người cảnh sát tên là Hà cũng bị bọn kia khai có dính vào vụ ấy.

Đợi xem án tiết ra sao.

TRƯỜNG THƯƠNG-MẠI THIỆT-HÀNH Ở ĐÀ-NẴNG

Chỉ về nghề buôn thông mạch nước, Mở mang quyền lợi cậy ơn Cha.

Chuyên môn dạy:

1°) Toán bút (Comptabilité) 6 tháng, mỗi tháng 4$00.

2°) Đánh máy chữ để mười ngón tay, (Dactylo) 6 tháng, mỗi tháng 4$00.

3°) Viết chữ tắt (Sténo) 6 tháng, mỗi tháng 4$00

4°) Lớp năm (c. enfantin A): 4$00.

5°) Lớp tư (c. enfantin B): 4$00

6°) Lớp tư (c. préparatoire): 4$00.

7°) Lớp toán (Algèbre et Arithm.) 4$00.

8°) Comptabilité par correspondance, mỗi tháng 3$00

Tiền học phải trả trước tháng tháng.

Đơn xin học, theo lệ nhà nước, có xin gởi cho chủ trường!

M. Paul NGUYỄN VĂN CHẤT

«Tốt nghiệp trường Cao-Đẳng Đông-Pháp»

Directeur de l'École Pratique de Commerce à TOURANE

https://tieulun.hopto.org

Sữa
NESTLÉ
HIỆU CON CHIM

SỨC KHỎE CỦA TRẺ CON
NHIỀU CHẤT BỔ

Bao thầu cho Chính-phủ Pháp

Độc quyền bán cho các nhà thương, các nhà hộ-sinh các nhà thương binh và các trường học (Lycées ở Khắp Đông-Dương

Vì xé thơ lấy tiền, thủ phạm bị 5 năm tù, 5 năm không được làm việc

Lê-văn-Xót, 29 tuổi, quán làng Long đức, Tra-vinh (Nam-kỳ), làm nghề đem thơ (facteur) tại nhà Bưu điện Saigon, can tội xé thơ lấy tiền năm ngoái, nay đã bị tòa Đại hình Saigon họp kỳ vừa rồi kết án 5 năm tù và 5 năm không được làm việc cho nhà nước.

Nguyên ngày 28-12-35 Xót mở thùng thơ máy bay, lấy một cái thơ, trong có ít giấy bạc 1000 quan. Lấy xong, Xót bèn xé bỏ thơ.

Việc phát lộ, Xót bị bắt giam từ ấy đến nay, nay mới đem ra xử.

Cái tội xé bỏ thơ người, thiệt không thể dung tàng được, huống lại ăn cắp giấy bạc kia nữa! Những kẻ gian nên trông gương đó.

Sách tặng

Bản-báo vừa rồi có nhận được mấy quyển sách dưới này:

1) CONSIDERATIONS SUR LES FEUX DE BROUSSES của phòng khảo cứu về canh-nông và lâm-sản, gởi tặng. Sách do M. A Consigny soạn.

2) GRANDEURS ET SERVITUDES DE NGUYỄN-VĂN-NGUYỄN do ông Nguyễn-Vỹ soạn, nhà in Đông-Tây ở Hanoi xuất bản, gởi tặng. Giá 0$45.

3) ECOLE THĂNG-LONG của trường tư thục Thăng-Long Hanoi tặng.

Bản báo có lời cảm ơn nhà in Đông-tây và các nhà tặng, lại giới thiệu cùng độc giả. T. D.

CHO KHÔNG QUYỂN SÁCH
Người và Ma

Quyển sách nhỏ dày 82 trương, thuật chuyện một chàng thanh niên kết bạn với ma. Nhờ hồn ma dẫn chàng khi lên cung trăng, khi viếng cảnh người chết, chỉ rõ đâu là Thiên-đàn là Địa-ngục.

Người chết rồi đi đâu, ở vào cảnh nào. Kẻ có tội bị hành phạt làm sao. Câu lâm chuyện lý kỳ huyền bí, xem quyển sách này rồi, không khác nào một cảnh tiên và viếng được một Địa-ngục. Sách này cho không cho những vị nào mua một món thuốc hiệu «Nhành-Mai».

Thuốc dán (Con Rắn) giá 0$10

Thuốc Chỉ-Linh giá 0$10, trị sơn nhọt Nóng và Ban.

Thuốc ho (Bảo-Bửu) giá 0$10.

Thuốc xổ (Nhành-Mai) giá 0$10. Và các món thuốc hiệu «Nhành-Mai».

Khắp nơi có bán và có cho sách.

HUẾ do nơi VIỄN ĐỆ
11, Quai de la Susse

CON NÍT ĐAU BAN
THUỐC NÓNG VÀ BAN
CHÍ-LINH
HIỆU NHÀNH-MAI

Trị bệnh ban và nóng lạnh, riêng cho trẻ con dùng (hay vô cùng), giá 0$10

Thuốc «Chỉ-linh» nầy hết sức hay, của một nhà chuyên môn, bấy lâu chỉ nhờ có một món thuốc ấy mà làm nên sự nghiệp. Vì nghề được muôn ngàn người tặng khen là thần dược, nên tôi đến nài ai xin làm đại lý phổ thông thuốc nầy khắp cả Đông-Pháp hầu cứu bệnh trẻ con. Trẻ con mắc phải chứng ban đỏ, ban trắng, ban đát, ho hen, sẩm gió nhức đầu sổ mũi, hay khóc đêm, đỏ mồ hôi trán, lở đỏ, bồn bồn, biếng ăn biếng ngủ. Dùng thuốc nầy trong ba gói là chắc linh nghiệm phi thường, giá mỗi gói 0$10. Khắp cả Đông-Pháp đâu đâu cũng có bán, nơi mấy chỗ bán thuốc hiệu Nhành-Mai đều có bán. Mua sỉ do nơi NGUYỄN-VĂN-LƯỢNG, Pharmacie Nhành-Mai 298, Paul Blanchy Tân-Định — SAIGON. Huế: VIỄN-ĐỆ, 11 quai de la Susse, và các chỗ bán dầu Khuynh-Diệp.

LỜI KÊU VỀ SỰ RƯỢU LẬU BỊ TỊCH BIÊN GIA SẢN

QUẢNG-NGÃI. — 1°) Nguyễn Thông ở làng An Định, tổng Phổ Cảm, huyện Đức phổ, ngày tháng chạp năm ngoái có can vụ rượu lậu, bị án 4 tháng tù, y đã đền tội xong được về. Thượng tuần tháng 7 tây, có phái huyện về tịch biên tài sản, song y không có tài sản, chỉ có vườn nhà thờ, và ít đất ruộng của ông bà để lại mà phái viên đều tịch thâu, nào phân thơ và khế chữ đem về nha.

Ngày 22-7-36, người em dâu của Thông là Lê thị Hưởng và cháu là Ng. Tuất, Ng. Thích đến nha kêu nài vì đất ruộng ấy của tổ nghiệp, không phải của riêng y. Chưa rõ quan xét thế nào.

. . .

2°) Lại ông Nguyễn-Xông 68 tuổi, ở làng Thiệp sơn, tổng Phổ cảm (Đức phổ), ngày tháng giêng năm nay, có người tây thương chánh (Mộ đức) đến xét nhà, không có rượu, chỉ thấy có cái nồi bảy; sức vác lấy nồi. Ông ta không cho, theo đánh lại. Sau bị tòa kết án về tội «man quan», phạt giam 6 tháng tù. Ông ta hiện còn đương giam tại lao. Thế mà thượng tuần tháng 7 tây nầy, lại thấy có phái huyện về nhà ông ta tịch biên tài sản. Nghe thân nhơn ông có đơn kêu nài.

2 việc nầy, một người đã bị giam đến tội rồi, 1 người không có tang chứng gì hết. Nhà đương cuộc nên xét nỗi oan cho dân lương thiện.

T. M.

Một vị đầu sư đạo Cao đài thất lộc, gây ra trận xung đột to

Ông Lê-bá-Trang, Đầu-sư đạo Cao-đài, ngày 17 Juillet đã thất lộc tại Bến-tre (Nam-kỳ). Mà vì cái chết của ông xuýt gây ra một trận lưu huyết.

Nguyên di hài ông, sau khi chết, đem lên thánh thất Tây-ninh chôn, phe nghịch với ông ở đấy bắt lẽ phép nầy nọ mà ngăn cản không cho vào, thành một bên đẩy cửa vào, một bên lại đóng lại, làm dữ lắm. Nhưng may sau rồi êm được.

Trong tín đồ một tôn giáo với nhau mà có đều bất hòa như thế, huống giả khác giáo! Biết bao giờ hai chữ «đồng» thiệt hiện ở giữ đất nầy!

THƠ-TÍN

Cùng ô. Trần bá Tuyển, Bình khê, Bình định

Được lá đơn của ông kêu về việc bị án và bị tước tô tài. Ông nên gởi lên Tòa Khâm và bộ Tư pháp xét thì hơn bản báo miễn đăng. T. D.

BẠI ĐỘC GIẢ

TỪ MOSCOU... ĐẾN... SAN FRANCISCO

(TÌM ĐƯỢC BẮC CỰC)

(Tiếp theo và hết)

Liên-bang Sô-viết Nga giải-quyết được vấn-đề bắc-cực

Về thế-kỷ chúng ta hiện thời, khoa-học tiến-bộ rất nhanh, cái tương-lai của nó không có bờ bến. Kỹ-nghệ hàng-không — con đẻ của khoa-học — trải bao nhiêu lần cải-cách, nay đã thành thứ lợi-khí tối-tân của xã-hội văn-minh. Thứ khí giới cực-kỳ tinh-xảo ấy đã giúp liên-bang Sô-viết Nga giải-quyết được vấn-đề bắc-cực với một cái kết-quả rất rực rỡ: Bắc-cực không phải là nơi vầy vùng của các nhà thám-hiểm cùng nhà khoa-học, mà chính là một phần của địa-cầu, có thể khai-thác và đem ra lợi-dụng cho loài người được. Một đoàn đông người chuyên-môn nước Nga, phi-công, kỹ sư, thủy-thổ, v. v... đã thực-hành được công-nghiệp ấy theo một cái chương-trình đã quyết định sẵn.

Đường thủy vượt qua bắc-băng-dương chính là cái chìa khóa và là mục-đích của cuộc thám-hiểm ấy. Năm 1932, chiếc «Sibirlakoff» là chiếc máy bay thứ nhứt đã vượt phăng qua bắc băng-dương, dọc theo con đường thủy ấy; rồi tiếp đến chiếc «Tchéliouskine» và «Litke» vượt lần lại con đường ấy.

Con đường đi biển chạy qua bắc-băng-dương đã tìm thấy rồi; những miền duyên-hải phía bắc các đại lục thịnh vượng hơn lên, dân cư càng thêm đông đúc, các nhà khoa học có thể nghiên cứu bắc cực một cách dễ dàng hơn. Những đội máy bay thám hiểm đi tìm các giống vật bồn thổ, những cuộc bay lượn trên mặt biển để nghiên cứu sự thành lập của những hòn băng sơn (iceberg) và để lập một đường hàng không chạy qua bắc cực; những công việc ấy bắt buộc phải đặt một lớp chuyên dạy phi công cho quen việc ở băng dương. Hiện nay, ở liên bang Nga Sô viết, nghề hàng không rất phát đạt và có vô số phi công rành nghề. Bây giờ, ở trên bắc băng dương, chính phủ Sô viết đã xây nhiều khí tượng đài và không biết bao sở vô tuyến điện, mấy thứ ấy rất cần yếu cho sự qua lại của máy bay trên bắc băng dương. Ở trên bắc cực khuyên (cercle polaire), hiện nay đã đặt hơn 60 khí tượng đài; trong số đó, 40 đài đều có thêm sở vô tuyến điện tối tân vào nữa.

Đường hàng-không chạy qua bắc-cực

Trong số phi công rành nghề ở liên bang Nga, có Sigiamond Levanevski là xuất sắc và nổi tiếng hơn hết. Ý là một người học vấn uyên thâm, kỹ thuật tinh thông. Bằng cứ theo những công trạng mà các nhà khoa học Nga đã thực hành, và xem sự phát triển không ngờ của kỹ nghệ hàng không Nga, chính phủ Nga có thể tổ chức một cuộc bay lượn qua băng dương một cách rất mới mẻ và hữu ích, nghĩa là không bay qua bắc cực suông như mấy lần trước. Con đường hàng không mà Levanevski đã vạch ra và đã bay qua, sẽ là con đường hàng không nối liền 2 thành phố thương mãi rất lớn: từ Moscou, đô thành Sô viết, đến San Francisco, đô thành Mễ-tây-cơ, chạy ngang qua bắc cực.

Levanevski và bạn đồng nghiệp của ý sẽ đi quan sát nhiều điều về khoa học, và sẽ cho loài người biết những điều mới mẻ ở nơi trung tâm của bắc cực.

Nhưng, điều quan hệ nhất mà ta nên ghi là sau khi đã đi tới bắc cực, Levanevski đang dự định bay lượn trên một chỗ ở bắc băng dương, mà chỗ ấy gọi là «địa cực, bất khả đáo (le pôle de l'inaccessibilité). Tất thảy những khí tượng đài, sở vô tuyến điện, và các tàu chẻ nước băng (brise glaces) sẽ gánh cái nhiệm vụ thông tin, cấp báo cho Levanevski biết rõ những khí tượng thay đổi trên mấy tầng không khí; và sẽ có nhiều sở vô tuyến điện của Mỹ đặt ở bắc băng dương, gần Alaska và Gia nã đại giúp sức nữa. Kết quả ta hãy chờ.

(Dịch báo Lu)

Liễu sơn Nguyễn-công-Ba

Bản hiệu Tổng-đại-lý THUỐC và DẦU KHUẤT-THẦN-THỊ được qui ngài khắp ba kỳ hoan nghênh vì các dược phẩm bản-hiệu Đại-lý toàn là công hiệu hơn hết.

Dầu Mần-tà Khuất-thần-thị
Trị đủ bá bệnh

Kẹo Cam-tích Khuất-thần-thị
Chủ trị sát trùng tiêu, công hiệu như thần

Khuất-thần-thị Ninh-mông-cao
Trị bệnh Hoa-liễu rất công hiệu

Khuất-thần-thị Bạch trược-hoàn
Chuyên trị bệnh lậu, dầu lâu năm công lành

Tổng-đại-lý
KIM-HƯNG
86, Rue Cantonnais :- FAIFOO

Dùng sữa
"LE GOSSE"
Sữa «LE GOSSE» rất bổ cho tất cả mọi người: có nhiều chất kem (Crème) rất tinh khiết.
Bao thầu cho Nhà-nước năm 1932-1933
Lycées, Collèges, Maternités, Ecoles, Institut de Puériculture etc.... à Saigon.
Có bán trong các tiệm tạp hóa ở Đông-Pháp.
HIỆU GIẤY XANH: *Giá mỗi hộp.....0$30*
Đại lý:
ÉTABLISSEMENTS MORIN FRÈRES
HUẾ — TOURANE — QUINHON

Bán xe hơi

1 cái xe hơi hiệu Peugeot Torpédo 201 — bốn chỗ ngồi, còn tốt, giá 450$ và 1 cái xe hiệu Citroen 5 mã lực, hai chỗ ngồi, còn tốt, giá 200$.

Ai muốn mua, hỏi:

Elevages Trương-Sỹ
Trạm-Gành Sông-Cầu (Annam)

BÁ = TƯỚC MÔNG = THẾ = TÔN

(LE COMTE DE MONTE-CRISTO)

PHÁP-QUỐC LỊCH-SỬ TIỂU-THUYẾT

Tác-giả: Alexandre Dumas — Số 65 — *Dịch-giả:* Nam-Son

VIII

Nhà Mô-ren

Những ai có ở Mưt-xây, có biết nhà Mô-ren trước đây mấy năm, nay trở vào chắc cũng thấy cái quang cảnh nó đổi khác làm sao.

Trước kia, từ trong bàn giấy, qua các hành lang, ra đến sân, đông đặc cả người: nào người giúp việc, sổ cầm tay, bút chì giắt mép tai, chạy qua chạy lại lăng xăng như cách làm không hết việc; nào các người chạy thơ xúm chúm chung quanh những đống thùng, bao mà nói nói cười cười. Nay chỉ thấy còn có hai người giúp việc: một người thanh niên trạc hai mươi ba, hai mươi bốn tuổi, tên là Ray-mông, vì mẹ con gái ông Mô-ren mà ở lại đó, mặc dầu cha mẹ người rầy rà; lại một người cao tuổi hơn, tên là Cô-cờ-lét. Cô-cờ-lét là cái tên các bạn thanh niên trong nhà Mô-ren khi trước kêu chơi, nhưng kêu lâu thành quen, đến nỗi bây giờ, có lẽ ai gọi người bằng tên thiệt của người, người không ngó lại cũng nên.

Cô-cờ-lét giúp việc cho ông Mô-Ren đã lâu. Vì công việc làm của chủ, mà công việc người cũng thay đổi một cách lạ: vừa thăng lên chức thổ-quị, vừa giáng xuống hàng nô-bộc.

Cô-cờ-lét, ngay thẳng, nhẫn nại và trung thành, nhưng phải cái não chỉ biết toán; việc gì việc gì cũng đem phép toán ra mà suy nghiệm.

Giữa quang cảnh buồn tẻ của nhà Mô-Ren, một mình Cô-cờ-lét giữ vẻ thản nhiên, không phải vì người quá mến ông Mô-Ren mà là vì người có đức tin quá dày. Bao nhiêu người giúp việc trong nhà Mô-Ren đều lần lần đi tìm việc nơi khác; Cô-cờ-lét ở lại, không hề nghĩ đến cái cớ vì sao họ đi.

Như đã nói trên, cái gì đối với Cô-cờ-lét cũng là vấn đề chữ số cả. Người ở nhà Mô-Ren đã hai mươi năm, thấy khi nào tiền bạc đem sổ trả ra cũng minh bạch cả, nên không nghĩ có ngày không được minh bạch như thế nữa. Vả chăng, đến đây cũng chưa có gì trái với điều tin của Cô-cờ-lét: nửa tháng sau công mà tiền bạc đưa vô trả ra vẫn đúng ngày đúng giờ. Ông Mô-Ren tính thế nào, thấy mất đi mười bốn xu. Cô-cờ-lét khám phá ra, đem lại cho ông; ông vừa cười — cái cười nó buồn làm sao! vừa lấy mười bốn xu ấy bỏ vào trong ngăn kéo trống trơng bàn ông, rồi nói:

— Cô-cờ-lét, anh giỏi quá, cám ơn.

Cô-cờ-lét được lời khen ngợi của ông Mô-Ren lấy làm khoái hơn được thưởng 50 bạc.

Nhưng từ cuối tháng ấy, ông Mô-Ren mới thấy sự nguy khốn, mới phải nhiều khi vò đầu bóp trán mà nghĩ ngợi: trong cuối tháng ấy, ông phải đi đến tàu Bô-ke bán cả các đồ nữ-trang của vợ con ông, cả những đồ dùng bằng bạc trong nhà để trang trải các khoản. Nhờ sự hy sinh đó mà danh dự ông khỏi phải lem lọ được một lần nữa. Song khốn nạn! tủ bạc của ông cũng vẫn còn trống, và ông còn phải trả nhiều khoản nữa, như khoản của ông Bô-vin đến 15 tháng nầy phải trả một phần nửa tức 100 nghìn phật-lăng, đến 15 tháng sau phải trả một phần nửa, ông chỉ còn hy vọng ở nơi chiếc tàu Pha-ra-ông mà ông được tin đã nhổ neo về.

Nhưng chiếc tàu đem tin cho ông Mô-Ren, và đồng nhổ neo với chiếc Pha-ra-ông một lần, đã về đến nơi 15 ngày rồi, còn chiếc Pha-ra-ông thì không có tin gì nữa.

Một ngày sau ngày mua số tiền của ông Bô-vin, đặt tại nhà Mô-Ren, người Anh kia, người đại-biểu của nhà Tôm-xông và Phờ-ráng ở Rô-mờ đến nhà ông Mô-Ren, chính trong lúc ông nầy đương quẫn vì tình hình như trên.

Ray-mông ra tiếp. Ray-mông, chàng thanh-niên nầy hễ thấy một người khách lạ đều tưởng là một chủ nợ đến đòi nợ chủ mình. Đặng cho chủ chàng thơ trì một chút, chàng dòn hỏi khách trước; nhưng ông khách nầy khăng khăng không chịu nói gì với chàng thanh niên ta cả, chỉ đòi cho được gặp mặt ông Mô-Ren mới nghe. Ray-mông vừa thở ra vừa gọi Cô-cờ-lét đến bảo đưa khách lên phòng ông Mô-Ren.

Cô-cờ-lét đi trước, khách theo sau.

Lên thang lầu, gặp một cô gái tuyệt sắc độ chừng 16, 17 tuổi, nhìn khách với bộ mặt sợ hãi. Bộ mặt sợ hãi ấy, Cô-cờ-lét không để ý chớ người khách nhận thấy rõ lắm.

Cô-cờ-lét hỏi cô gái kia:

— Ông Mô-Ren ở trong phòng giấy ông, phải không cô Ro-ly?

Cô gái trả lời:

— Có lẽ — Anh Cô-cờ-lét, anh hãy vào xem trước thử có thầy tôi đó không, và nói trước đã.

Người Anh chặn ngang:

— Nói trước làm gì, ông Mô-Ren không biết tên tôi đâu. Anh nầy chỉ nói rằng có người đại-biểu của nhà Tôm-xông và Phờ-ráng ở Rô-mờ là được.

Cô gái mặt xanh như tàu lá đi thẳng xuống.

Cô vào phòng giấy của Ray-mông, còn trên lầu Cô-cờ-lét tự mở cửa đưa khách vào phòng khách, kế mở một lớp cửa nữa, và một mình vào báo trước với ông Mô-Ren; một hồi lâu, trở ra mời khách vào.

Người Anh vào thấy ông Mô-Ren đương ngồi trước một cái bàn, nhìn các số lỗ trong một quyển sổ, vẻ mặt hết chỗ buồn rầu.

Vừa thấy khách vào, ông Mô-Ren xếp sổ lại, đứng dậy và chỉ ghế mời khách ngồi. Khi khách đã ngồi, ông mới ngồi lại.

Ông Mô-Ren nay đã năm mươi tuổi; tóc bạc, da nhăn, đôi mắt ông trước kia tỏ vẻ quyết đoán, nay lại tiêu biểu lòng do dự và sợ hãi.

Người Anh nhìn ông. Ông lấy làm khó chịu và nói:

— Ngài đến đây, hẳn có việc?

— Vâng, ông đã biết tôi thay mặt ai mà đến đây rồi thì phải?

— Thay mặt nhà Tôm-xông và Phờ-ráng, theo như lời người thổ-quị của tôi nói.

— Nó nói đúng đấy. Nhà Tôm-xông và Phờ-ráng trong tháng nầy và tháng sau có độ chừng 3, 4 trăm nghìn phật-lăng phải trả ở nước Pháp đây, nên đã góp hết giấy mà có chữ ký nầy giao tôi sang đây, giấy nào hết hạn, thì nhận bạc ở ông đây mà trả...

Ông Mô-Ren thở ra một tiếng thật to, và đưa tay lên chùi mồ hôi hột trên trán.

— Vậy, ông có các giấy vay có chữ ký của tôi?

— Vâng, góp một số khá to.

Ông Mô-Ren cố giữ giọng tự nhiên và hỏi:

— Độ bao nhiêu?

Người Anh rút trong túi áo ra một bó giấy, đưa cho ông Mô-ren và nói:

— Trước hết, đây là tờ của ông Bô-vin thanh-tra các lao tù, bán lại số nợ 20 nghìn phật-lăng của ông ta cho chúng tôi. Ông có nhận thiếu nợ ông Bô-vin số ấy không?

(Còn nữa)

https://tieulun.hopto.org

Xho chuyên.

Chạng trong phiên tòa Đại hình Saigon vừa rồi, có đem việc tên Đinh-Trọng, người đã tự tay vẽ được cả thảy 120 bạc giả vào khoảng năm ngoái 68 tờ từ 3 Avril đến 2 Juin, còn 50 đồng từ 1er Juillet.

Ra tòa, Trọng chối, nhưng tòa cứ kết án 5 năm cấm cố. Khi hết án xong, y đập đầu tuông tự tử, nói rằng oan, nhưng không bằng gì.

Người Nhật hiện bây giờ đương nổng về sự đi đến tấm « Bắt nạp, đến đông, không chỗ lùm ẩn » cái khẩu hiệu ấy đã làm cho dân tộc Trung hoa phải sai dân dưới gót chân họ. Còn những bọn gây trong chánh giới cũng bị họ coi như đồ chơi hay cái bồ nhìn vậy.

Mới đây có hai người đã giả cách rồi mà công bố xứ đi sang Brésil (Mỹ) một mẹ già 84 tuổi bồi cùng con cháu và một vị cô đạo tên là Sadakichi Kawabé 72 tuổi.

Chính phủ liên bang Hoa kỳ vừa rồi đã trích 21 triệu dollars (315 triệu quan tiền tây) để mở 410 chỗ cho tàu bay nghỉ. Hiện 326 chỗ đang khởi công. Công trình này phải dùng 50.000 nhân công mới thành.

Không-đức Thánh, chân 78 đời cháu đức Khổng Tử, năm nay 17 tuổi, định đến tháng sau này thì cưới vợ tại làng Khúc phụ, Tỉnh Sơn đông, là quê hương đức Khổng.

Chị vợ của Thánh là con một người cựu thần triều Mãn thanh. Ông này giàu có lắm lắm.

Cần nhiều Đại-lý

Nhà thuốc Ba Ngôi Sao

30 năm danh tiếng

Ai muốn làm Đại-lý từ Quảng-trị trở ra Bắc-kỳ và Ai-lao, Xin hỏi tại hiệu

PHẠM-ĐỨC-MINH

số nhà 98 Avenue Maréchal Foch — VINH

Một cơn «gió lốc» tàn phá rất dữ

Theo Đông-pháp, vào khoảng 3 giờ chiều hôm 30 Juillet, đang lúc quang lãng, bỗng trời u ám, có tiếng ầm ầm, như động bể, rồi thấy một cơn gió lốc rất mạnh nổi từ cùng Nga (làng Nam-hà) phía sông Hồng-hà, đi qua những làng Đỗ xá (thuộc huyện Nam trực), Bảo đáp (thuộc huyện Mỹ lộc), Gia-hòa, Bái-dương (thuộc huyện Nam-trực, Nam định).

Luồng gió lốc ấy rộng chừng 20 thước tây, xoay như chong chóng, không có hạt nước mưa nào, người ta chỉ trông thấy cát, lá cây, cành cây, rơm rác, bợn với hơi nước trong gió thành một khối đen sì, ra trông như đám mây đen tối.

Luồng gió mạnh hơn gió bão: làm đổ nhà, tốc mái, gẫy cây cối, nát hoa màu, hay một người lớn lẫn lẫn và mấy đứa trẻ.

Ở người đông thì cơn gió đi đến đâu cuốn hết cả nước ở đấy.

Tại phố Đỗ xá, sau cơn gió nhà cửa tên Phan Chính, Vũ, Nhương, Châu, Nhân bị đổ và người 50 nóc nữa bị bay mất mái. Còn trong làng Đỗ xá cũng đổ 3 nhà của phó Phụ tuần Luyện, cả ấy và nhiều nhà khác mái mái. Vợ cả ấy bị nhà đổ đè phải gãy chân.

Một người tên là Hương đang ngồi vắt vẻo trên ghế hàng nước nhà tên Vũ, bị gió cuốn lên khỏi mặt đất đưa đi gần 1 cây số thì rơi xuống ruộng nước, không bị thương, nhưng vẫn nhà sợ quá. Hương bị ốm mê mãi mãi tối nay chưa khỏi.

Hai đứa trẻ đang tắm ở bờ cơ cũng bị bay mấy thước tây, rơi xuống nước, không việc gì. Một con chó nhà hàng nước bị bay sang làng bên cạnh. Một chiếc thuyền chở thóc đang chạy ở dưới sông, bị gió cuốn cả thóc lên trời như nước phun.

Nhiều cây ở đầu gió bị rụng lá, gẫy cành. Một cột dây thép ở đường Vào-lý — Nam-định, gần cây số 39, bị nắn cong.

Còn các làng Bảo đáp, Gia-hòa, Bái-dương cũng bị đổ nhà tranh và tốc mái nhưng thiệt hại không mấy, vì ở cuối luồng gió.

Dân vùng này gọi cơn gió tai hại ấy là « rồng rắn ». Trong khi các nơi kể trên có gió thì ở phía xa có mưa.

Tình hình Tây ban nha vẫn còn nghiêm trọng

Quân Chính phủ thắng nhiều nơi

Paris, 24/7. — Tòa Đại sứ Tây ban nha ở Paris thông báo rằng theo tin Chính phủ thì quân phản nghịch đánh Madrid bị hoàn toàn thất bại. Quân Chính phủ lại thắng ở Somosierra và Guadalagara. Từ Barcelone đến Malaga đều trở về tay Chính phủ. Ở Bilbao người ta đã làm ăn lại như thường.

Madrid, 24/7. — Đang ăn mừng trận thắng và tỏ sát tư tưởng cộng hòa của mình, một số thương nhân treo cờ cộng hòa (cờ tam tài).

Madrid, 25/7 — Nhà bưu chính Séville vừa đình việc. Nhà bưu chính Madrid nói quyết rằng quân phản nghịch đánh tới về phía Bắc đó nữa.

Chính phủ tuyên bố đã thu hồi 22 tỉnh. Quân phản nghịch bị bại ở miền Sierra Guadarama, ở phía Bắc Madrid và ở Somosierra.

Chính phủ Cát tân đã khôi phục trật tự ở Andalousie trừ hai nơi Cadix và Séville. Quân phản nghịch chỉ còn chiếm cứ một phần Aragon, một phần Galicie và một phần Castille cũ.

Hendaye, 24/7 — Theo lời những người Tây ban nha trốn sang Pháp nói, thì trong trận Saint-Sébastien có 600 người chết chứ không đến 4.000 như tin hôm qua. Họ lại cái chính luôn cái ở nhà ga Saint-Sébastien bị đốt. 17 người về phái phản nghịch tự tử để cho khỏi phải đầu hàng.

Salamanque và Bilbao ở trong tay Chính phủ và được yên tịnh. Quân phản nghịch ở Albacete đầu hàng.

Bên phản-nghịch cũng nói mình số thắng lợi

Séville, 26/7 — Nhà bưu chính Séville tìm việc lại. Đại tướng Franco tuyên bố rằng không bao lâu nữa quân phản nghịch có hoàn toàn thắng lợi.

Marseille, 26/7. — 85 người chết ở Barcelone là 310, ở Guadarrama lại đến những 2000.

SỨC KHỎE ĐÂY NÀY!

Các ngài có bệnh đau da giầy, bệnh đi đại tiện táo, bệnh đau mình mẩy, nhức gân cốt? Hay là có các bệnh ở ngoài da, ví dụ bệnh ghẻ lở, bệnh chốc, bệnh cụ đinh ở mũi mặt và mình mẩy vân vân..

Hay ở máu thiếu chất bổ?

Bởi là tại máu các ngài cần phải có thuốc làm cho trong sạch, chỉ vì máu sau mà sinh ra bao nhiêu bệnh tật. Vì sự đó mà có bệnh thì phải chữa sự đó, hơn là chữa các dấu chỉ bệnh. Muốn làm cho máu trong sạch thì các ngài nên dùng thuốc là hiệu "Chartreux de Durbon". Chế ra bằng các chất nước bổ trong cây cối trên núi Alpes, rất kiêu hiệu, thuốc này làm cho máu lại được trong sạch, nếu máu tốt thì bao nhiêu bệnh sẽ máu sẩu sinh ra khỏi ngay lập tức.

Hàng ngàn người vì thuốc này lại được khỏe mạnh, mỗi ngày hiệu thuốc nhận được rất nhiều thơ viết cảm ơn rất cảm động.

Ngay từ hôm nay các ngài nên dùng thuốc "Tisane des Chartreux de Durbon".

Thuốc uống - Thuốc bôi - Thuốc viên
Các hiệu bào chế.
Hỏi rõ thuốc và cách dùng
Laboratoires J. REY FRÈRES à Grenoble

TISANE des CHARTREUX de DURBON

Nên chú ý!!

Nên chú ý!!

Kính trình qui ngài rõ rằng kể từ ngày 15 Avril 1936, chúng tôi đã là *chủ hiệu bào chế Tân-định, số 23 đường Vassoigne ở Saigon Tân-định.*

Nhờ cách sắp đặt hẳn hòi về việc gởi hàng, bản-hiệu có thể *gởi nhanh chóng* được tất cả thứ thuốc và *giá tính rất phải chăng (gởi theo các chuyến tàu tốc hành và bạn hàng không phải tốn tiền đài tải).*

Qui ngài chớ nên ngần ngại, cứ gởi thơ cho bản-hiệu; bản hiệu sẽ vui lòng gởi tặng một chai thuốc ho « SIROPAN » và quyển catalogue của bản-hiệu.

Xin qui ngài sẵn lòng chiếu cố cho, bản-hiệu lấy làm cảm tạ vô cùng.

HỒ-ĐẮC-ÂN
Bác-sĩ bào-chế
cựu Lưu-sinh-viên các Bệnh-viện thành Paris
Chủ-hiệu bào-chế TÂN-ĐỊNH
số 23 đường Vassoigne SAIGON

Giết nhau bằng cái ái tình nồng nàn... gớm chưa!

Ái Tình phải chăng là một khí cụ riêng để giết lẫn nhau không? . . . Không đâu. — Nếu người biết thực hành nó chẳng những là đem sao cái giá trị lên mà cũng có thể làm cho ta vui lòng tại chỉ đặng. Còn nếu không biết dùng cũng có thể làm cho ta tan nhà nát cửa, bệnh hoạn suốt đời, nhưng, người vì tình mà phải mang bệnh thì sự đau đớn không của mực giấy nào tả ra cho đặng. Nương còn hy vọng là dùng ngay thuốc *SUU-ĐỘC BÀ-ÚNG HOÀN* hiệu ÔNG-TIÊN chẳng những làm cho ta vui lòng tại chỉ mà là trên đường Tình-Ái dẫu cho ai tài cao trí rộng cũng khó lừa khó lọc, chỉ có lở rồi mà muốn trở tuyệt thì có thuốc *SUU-ĐỘC BÀ-ÚNG-HOÀN* hiệu ÔNG-TIÊN như mới nói trên. Có bán khắp nơi.

ÓC THƯƠNG-MÃI CỦA NGƯỜI NHẬT Ở HOA-KỲ

Nay mai qui bà qui cô sẽ đặng một thứ phấn dồi mặt thật tốt mà giá thật rẻ

Mấy năm gần đây chẳng những là người ngoại-quốc cho đến Annam mình ai ai cũng biết sự thương-mãi của người Nhựt hiện thời tấn tới mạnh mẽ là thế nào?

Tại sao?

Là nhờ sự tìm tòi của họ chẳng luận là món hàng nào đều làm ra thật tốt, bán giá thật rẻ, nên đặng nhiều người dùng.

Hàng tốt giá rẻ ai lại không ưa, nên sự thương-mãi của họ phải phát đạt mạnh mẽ là lẽ cố nhiên.

Nước mạnh nhờ sự thương-mãi, nên thanh-niên của họ đi cùng ngoại-quốc tìm học cho biết, chẳng là công-nghệ nào đến thành tài rồi ít chịu đeo đuổi theo quan trường mà lại phần nhiều đều xu hướng theo công-nghệ và thương-mãi.

Mới đây có một vị kỹ-sư của họ vừa tốt nghiệp ra trường với cái óc thương-mãi, hoạt động nên dòm thấy phấn dồi mặt là một món đồ trang điểm khắp hoàn-cầu đều trọng dụng, mới lập ra một hãng chế phấn đề hiệu là TOSIKO (người dàn bà lịch sự) hết sức lớn, đủ đồ khí cụ nhà nghề toàn bằng máy móc, mỗi ngày có thể làm ra đặng năm trăm ngàn hộp phấn. Nhờ sự khôn khéo của ông ta chế ra phấn ấy thật tốt mà giá rẻ, nên không bao lâu khắp hoàn-cầu đều hoan nghênh trọng dụng.

Muốn phổ thông cùng xứ Đông-Dương của chúng ta, nên hãng ấy mới phái một người kỹ-sư chuyên-môn về thương mãi đến Saigon mấy bữa rày để tìm nhà đứng phát-hành giùm, nhưng trong các nhà buôn to lớn ở đây mà người kỹ-sư ấy không đến điều đình, lại đi ngay vô nhà thuốc Ông-Tiên ở Phố-nhuận nhờ ông Quản-lý Nguyễn-hoàng-Hoanh đứng thay thế và phát-hành trong xứ Đông-Dương thì đủ biết óc thương-mãi của người Nhựt là thế nào, chắc có lẽ người kỹ-sư ấy đặng người Nhựt ở đây giới thiệu ông Hoanh là một nhà thương mãi tánh hạnh tốt lại lảo luyện trong thương trường.

Nên sau khi bán bạc rồi, chúng tôi nghe đâu ông Hoanh đã nhận ngay và đã ký qui giao kèo và nhờ một nhà Ngân-hàng ở đây đứng bảo-đảm giùm, tuy chúng tôi chưa được biết chắc số tiền ấy là bao nhiêu, nhưng có lẽ ít lắm là một trăm ngàn đồng sắp lên.

Thế thì nay mai đây, qui bà qui cô ở khắp xứ Đông-Dương nhờ sự cổ động phổ thông của ông Hoanh ở nhà thuốc Ông-Tiên mà đặng dùng thứ phấn với cái giá thật rẻ. Vậy chúng tôi xin yêu cầu ông Hoanh muốn cho người mình dùng nhiều, đừng ham lời quá lẽ, mà để cái giá thật rẻ, lấy con số nhiều thì tốt hơn.

L. C. H.

(Trích báo Công-Luận, ngày 18-6-36)

Hội bơi! Hội thể thao! Đoàn Hướng-đạo! Người lịch sự!

Nhà chế-tạo An-Thành

Mới chế ra thứ áo chemisette col rond élastique kiểu tối tân ở Đông-Dương chưa có bao giờ, chỉ những người lịch sự mới có thể dùng được, bán giá đặc biệt là 0$90 1 cái màu trắng hay màu bleu marine, chemisette Avia 0$70, Elégant 0$50, Sollar 0$70, quần Bơi hay quần tắm bể.

Slip de bain en laine 1$30, Slip coton 0$50, Maillot de bain en laine 2$50, en coton 0$80, Pull over Doctorat en pure laine 3$00, pull over Sollar en pure laine kiểu mới 3$50 Tussor soie 1$50 1 thước. Lụa Hà-đông có từ hạng 0$35 — 0$40 — 0$45 — 0$50 — 0$60, hạng tốt đặc biệt 0$75 một thước.

Mới về rất nhiều cravates 0$80 — 1$00 — 1$20 1 cái.

AN-THÀNH

N° 41, Phố hàng Bạo, N° 41

HANOI

NHÂN-TẠO-HUYẾT | **CỐ-TINH BỔ-THẬN**

BỔ-HUYẾT--SÁT-TRÙNG | **THẬN-HƯ — DI-TINH**

CHỮA

Huyết-trùng thiếu-thốn — Lọc sạch máu bẩn — Làm cho khỏi-huyết sung-túc — Sát-trùng đặc-biệt là sát được vi-trùng LẬU và GIANG-MAI, và các chứng sưng, lở, ghẻ — Giá sang gần rẻ ít đủ, xanh xao — Bịn bà có mang lâng ăn-thai — Ở cả đàng chóng đỏ da, mau trở lại tươi đẹp.

Mỗi chai 1$50 — Nếu lấy 1 ăn 7$50

CHUYÊN-TRỊ. Đinh-tinh, mộng-tinh, hoạt-tinh — Khi sơ phát: đau lưng, mỏi vai, mất hoa, tai ù, đầu váng, cổ họng ráo, môi khô — Đêm nằm ít ngủ, hay thao thức nghĩ ngợi liên miên, chiêm-bao mộng-mị vân vân.... Dù nặng nhẹ, đã dùng đến thuốc này là được khỏi hẳn.

Mỗi ve 1$00 — Nếu lấy 5$00

Hai thứ thuốc này nổi tiếng khắp Đông-Pháp, ngoài những bức thư minh-tạ đã đăng trước, nay xin dịch bản phân chất, đoàn quan năm ANTONINI ban khen thuốc NHÂN-TẠO-HUYẾT sau khi nghiệm đã thi-nghiệm và phân chất tại phòng LABORATOIRE de CHIMIE de L'INDOCHINE — HANOI như sau:

« . . . . Thuốc này lấy toàn tinh chất của mười một thứ cây quí, « trong đó có vị NHÂN-SÂM, chế theo phương-pháp bào-chế Thái-« tây, hợp dụng cho người Annam có thể bồi khí huyết, tăng sức « khỏe, làm cho hồng huyết cầu (globules rouge du sang) tươi tốt « trong sạch, và sát trừ được vi trùng lậu, giang-mai ».

Trích dịch đoàn ngôi chứng nhận thuốc CỐ-TINH BỔ-THẬN:

« . . . . Thuốc này không có chất độc, tinh chế toàn nguyên liệu « rất quí như SÂM một cây v. v... trị chứng đau thận di-tinh ».

NGỦ-TINH DƯỢC-PHÒNG

N° 114 — Hàng-Bông — HANOI

Đây là trà Liên-Từ hai con Bò Đỏ

của bổn hiệu, ngon thơm danh tiếng, bọn gian hùng mua đem về MỞ LẤY TRÀ NGON RA, ĐỔI TRÀ XẤU VÀO, qui khách có mua hãy mở ra coi kỹ lại, nếu phải TRÀ NGON NHƯ LÚC TRƯỚC, sẽ mua, bằng trà xấu hơn thì đừng mua, đó là trà giả, xin lưu ý.

NGHI-NAM-PHONG, 81 rue des Jardins CHOLON cũ

Một đêu từ biệt a-phiên

Các anh em cũng nên nghe tôi là một đều vui vẻ trong gia đình. Chính tôi cũng đã NGHIỆN HÚT trong 15 năm, đi đến đâu cũng thấy nhiều người chê bỉu, mà tôi cũng dùng nhiều thứ thuốc cai rồi, mà vẫn không sao bỏ được. Vậy tôi xem báo thấy HOÀNG-VĂN-ÁP, 47 Phố Minh-Xá, Bắc Ninh có bán thứ thuốc Cai NHA PHIẾN giá 1$00 1 lọ, thì tôi tức chỉ gởi mua về dùng thử, thì bây giờ tôi đã bỏ được rồi, trong người vô bệnh, vẫn khỏe mạnh như thường. Vậy tôi có mấy lời đăng lên đây, trước là cảm ơn ông chủ hiệu HOÀNG-VĂN-ÁP, sau nữa xin các anh em cũng nên nghe tôi, nếu định bỏ thì chỉ dùng thuốc cai nha-phiến Hoàng-văn-Áp là bỏ được, chớ nghiện hút chẳng lợi gì, mất nhiều tiền, người lại xấu, đi đến đâu nhiều người khinh bỉ, mà trong gia đình bao giờ cũng không được vui vẻ vì mình!

ĐẶNG ĐÌNH-CHÚ *Maréchal Foch — VINH*

ĐÃ SINH RA KIẾP Ở ĐỜI

AI KHÔNG PHÒNG-TÍCH LÀ NGƯỜI VÔ DUYÊN

100 người có tới 90 người bị bệnh PHÒNG-TÍCH. Lầm bài bị bệnh mà không hiểu bệnh gì, mà đọa bị suốt đời một kiếp.

Lớn nhỏ, trẻ già, mỗi hàm tính đọc hoặc ăn no đi ngồi hay đi lâm nguy, nên thọ bệnh, gọi là bệnh PHÒNG-TÍCH, không phải đau dạ-dầy, không phải đau bụng bình-thường.

Khi thọ bệnh: Thấy đầy hơi, tức cổ, tức ngực, chán cơm, không biết đói, ăn chậm tiêu, bụng cổ bình bịch, khi ăn uống xong rồi thì hay ợ (ợ hơi hoặc ợ chua) khi tức bụng khó chịu, khi đau bụng, khi đau lưng, đau ruột trên rốn, người thường ngáp ngắn, buồn bã chán tay, bị lâu năm nên mỗi năng, ăn bụng đầy. Cái mỗi nói lắm:

PHÒNG-TÍCH — THẦN-DƯỢC — « CON CHIM »

thống đã chữa hoặc khỏi ngay, không ăn uống phải kiêng gì, đều bỏ nó thoải uống uống được.

Mỗi lần một bịch uống giá 0$30
Mỗi lần hai bịch uống giá 0$50

VŨ-ĐÌNH-TÂN

Ấn-tử Kim-tiến 1936

178 bis, Lachtray — HAIPHONG

Đại-lý các tỉnh Trung-kỳ:

HUẾ: Vĩnh-Thường, số phố Gia-Long;
TOURANE: Nguyễn-hữu Vinh số Quảng-Cư
NHATRANG: Kim Anh, Librairie;
PHANTHIẾT: Lê-Nam-Hưng, Commerçant;
QUINHON: Đông-Lập, Avenue Khải-Định;
QUANG-NGÃI: Cát-Hưng 6 Sông-Vệ;
SOCTRANG: Ng.-văn-Ngân, Maire à Cantonn;
VINH: Hồ-thị-Lan Avenue Bình Huy;
VIENTIANE: Hàm Phan-thị-Lộc, rue Tafforing
THAKHEK: Đào-Tiến Avenue Nhật-Nhật-Tân.
LUANGPRABANG: Trần-văn-Cảo, Entrepreneur

Các tỉnh khắp Trung-Nam-Bắc có Đại-lý

BỘ BA!...

MUỐN: TỐT, LỢI, RẺ

XIN ĐỂ Ý MÀ DÙNG:

1) DẦU XÀNG (ESSENCE)
2) DẦU NHỚT (HUILE)
3) MỠ (GRAISSE)

Có dùng mới biết;

SHELL

SHELLCOOL
SHELL A CYL
HUILE SHELL
GRAISSE SHELL

biết chắc dùng mãi

Đâu đâu cũng sẵn có

SHELL

Imprimerie TIẾNG-DÂN HUẾ

Directeur Gérant: PHÙNH-THÚC-KHÁNG

https://tieulun.hopto.org